

Mat. 20, 1-16 - preek - NGKE - 14-6-2020

Gods nieuwe wereld (1): Basisinkomen

Eerlijk!

“Wij stónden hier al te wachten hoor”.

Een oudere dame keek ons boos aan.

Wij waren nietsvermoedend naar binnen gelopen.

Ja er hingen een aantal mensen voor de deur rond,
maar wij hadden er geen wachtrij in gezien en waren zó doorgelopen.
't Was dus wel een rij.

En nu was zij verontwaardigd, want zij was eerst.

Dat zit diep in ons: ons rechtvaardigheidsgevoel:

‘wie het eerst kwam, is het eerst aan de beurt.’

Daar hoef je niet eens over na te denken; dat is vanzelfsprekend zo.

Anders is het: 'niet eerlijk!'

Het lijkt wel of het gevoel van eerlijk en niet eerlijk aangeboren is,

Je komt tegenwoordig nog al eens in een wachtrij terecht;

je zult de ergernissen ook wel gemerkt hebben.

Deze week hoorde ik een verhaal dat dit in Afrika nog sterker is.

Een jongere mag daar geen kritiek leveren op een oudere.

Ook al is het terecht.

Zelfs al ben je maar even jonger.

Logisch want die oudere was er het eerst en dus is die belangrijker.

Je geboortedatum is daar beslissend voor wie er gelijk heeft.

De oudste heeft gelijk. Punt uit!

Vinden ze dáár weer heel gewoon.

Wij niet.

Zo zie je dat zo'n vanzelfsprekendheid helemaal niet *overal* vanzelfsprekend hoeft te zijn.

Dat is belangrijk! Die moet je onthouden!

Daarom zal het basisinkomen er niet gauw komen, denk ik!
Wie heeft er wel eens van het 'basisinkomen' gehoord?
't Is een oud idee, dat in 2014 door Rutger Bregman nieuw leven
ingeblazen werd in zijn boek : 'Gratis geld voor iedereen'.

Iedere burger krijgt een vast bedrag als basisinkomen van de staat.
Daar hoef je niets voor te doen.

Men gaat er vanuit dat je uit jezelf er iets goed mee gaat doen.
Anderen geloven daar niets van.

Daar maken mensen misbruik van, denken ze.

De meesten van ons vinden dat je pas recht op een inkomen hebt,
als je er eerlijk voor gewerkt hebt.

Hoe harder je werkt, des te meer rechten bouw je op.

Hoe belangrijker je werk des te meer mag je verdienen.

Anders vinden we het vreemd (lees: toch oneerlijk).

Jij gaat een dag werken in de supermarkt je krijgt 40 euro voor een dagje vakkenvullen. Dat is een eerlijk loon.

Iemand komt nog een uurtje werken en krijgt ook veertig euro.

Is dat eerlijk of oneerlijk? Zeer waarschijnlijk vind je dit tenminste onterecht.

Als dat gevoel voor eerlijkheid bij jou ook zo werkt,
dan moet deze bijbeltekst:

‘de laatsten zullen de eersten zijn, en de eersten de laatsten’
je wel dwars zitten.

Zeker als je ook nog eens de rest van het verhaal leest.

Liefde

Rechtvaardigheid is voor ons mensen belangrijk.

maar in dit verhaal gaat het helemaal niet over recht.

Het gaat *hier* over liefde!

Nou, het gaat hier toch ook over het runnen van een wijngaard?

Nou nee, de wijngaard staat model voor het volk van God.

De flexwerkers zijn de mensen van dat volk.

Sommigen horen al heel lang bij dat volk,
anderen zijn net komen kijken.

Mijn stelling is:

‘Deze wijnboer is een liefdevol man.’

Hij gaat heel anders met zijn personeel om,
dan je nu wel eens over onze arbeidsmigranten hoort.

Zoals onlangs in de vleessector:

slecht gehuisvest, onveilig vervoert.

Er wordt gewoon onverantwoordelijk met hen omgesprongen.

Niet deze wijnboer.

Nou, ze moeten er toch hard voor werken!

De hele dag in de brandende zon.

En hij geeft ze geen cent extra.

Ja, dat is de eerste indruk.

Net zo goed dat je zou kunnen denken dat hij vooral véél mensen nodig heeft en daarom zo vaak weer teruggaat naar de markt om nieuwe flexwerkers in te huren.

Maar dat is helemaal niet logisch om te denken.

Hoe is het anders te verklaren dat hij

nadat hij om zes uur (het ochtendkrieken) al eens op de markt was geweest (= het uitzendbureau van die tijd) om 9 uur (3e uur) om 12 uur (rond het middaguur), om 3 uur (drie uur later) en zelfs om vijf uur (het elfde uur) nog eens terug ging.

In de oogsttijd is dat is een kleine twee uur voor zonsondergang.

Als je dat tot je door laat dringen.

Dan weet je dat het hem er niet om ging het werk af te krijgen.

Hij wilde zorgen dat zoveel mogelijk mensen werk hebben.

Lees: zoveel mogelijk mensen een inkomen hebben.

Daarom gaat hij steeds weer terug naar de markt.

Ga maar na in vs 6 en 7 en laat de vraag van de wijnboer op je inwerken:

'waarom staan jullie hier werkloos?'

dat vraag je niet als je knechten nodig hebt,

maar als het je opvalt dat mensen geen werk hebben.

De liefde en goedheid van deze wijnboer vallen op.

Uit pure liefde hij steeds weer op de markt te vinden.

Om zoveel mogelijk mensen aan een inkomen te helpen.

Zodat ze te eten hebben, hun gezinnen genoeg hebben.

Ja, 'Deze wijnboer is een liefdevol man.'
Dat zie je natuurlijk ook aan de uitbetaling van het loon.
Iedereen krijgt genoeg om een dag van te kunnen leven.

Genade en recht?

Is dat nu eerlijk?

En is God dan niet eerlijk?

Nee het is niet eerlijk.

Op een werkdag van twaalf uur (van zes tot zes).

was een sestertie (Asterix en Obelix!), 1/4 van een denarie ook goed betaald geweest voor die mensen die vanaf 5.00 uur gewerkt hebben.

Voor ons rechtsgevoel is dit niet eerlijk.

Want zo denken wij meestal niet.

Zoals ik eerder zei: ons hoor je meestal zeggen:

‘Je krijgt wat je verdiend’.

‘Je krijgt waar je voor werkt.

Nou, dit is niet verdiend en toch gekregen en ook rechtvaardig.

Volgens Gods rechtsgevoel: want God geeft niemand wat hij verdient.

God wil iedereen geven wat nodig is.

En dat kregen die flexwerkers van het elfde uur.

Want van een denarie konden ze leven.

God wil je geven wat nodig hebt om te leven.

Broers en zussen, beste kijkers.

Bij God krijgt niemand wat die verdient!

Niemand zou het kunnen verdienen.

We zijn nooit zo goed dat we ons leven bij God kunnen verdienen.

Dat we recht hebben op het lijden en sterven van de Heer Jezus.

En toch krijgen we het.

Dat is niet eerlijk.
Genade is niet eerlijk.
Maar het is wel goed.

En daarom is het ook rechtvaardig.
Wij redeneren wel zo hè: we hebben vrienden die niet met God leven.
En vinden het oneerlijk dat zij niet in de hemel zouden komen.
‘Omdat het zulke goede mensen zijn’.
Die mensen verdienen toch ook een plek in de hemel?
We voelen het schuren.

Beste mensen een plaats in het Koninkrijk is niet te verdienen.
Niet voor ons, niet voor anderen.

Wees gewaarschuwd.

Jezus leert je hier dat je niet bij God mag horen als je je christen-plicht maar doet. Dat is gewoon niet genoeg.

Laat je ook troosten:

Voel je je niet goed genoeg om bij God horen.

Maak je je daar zorgen om?

Maak je geen zorgen.

Niemand is goed genoeg om daarom bij God te horen.

Je verdient het niet, reken maar.

En toch wil God je het geven.

Als jij het ook wil ontvangen van hem.

En jij?

Deze verhalen van Jezus gaan allemaal over het Gods Nieuwe Wereld

Zo zal het daar zijn: nooit recht zonder liefde.

Natuurlijk zegt dit iets over God.

Maar het zegt ook iets over de mensen van God.

Pas jij nog bij God en op zijn Nieuwe Wereld (Het Koninkrijk),
Als genade altijd voorop gaat,
kun jij die oneerlijkheid verdragen?
Test jezelf eens.

Hoe sta jij tegenover een basisinkomen voor iedereen?
Zie je de genade die er in verpakt zit.

Hoe sta jij tegenover vluchtelingen en migranten?
Vind jij dat ze het niet verdienen of vind je ook dat ze moeten krijgen
wat ze nodig hebben?
Ben jij net zo genadig als je God?

God wil dat jij het een ander gunt,
net zoals Hij het jou gunt.

Bij Hem is geen mens illegaal.
Zet dat bij jou kwaad bloed?
Je Heer daagt je uit?
Om je rechtsgevoel opnieuw onder ogen te nemen.

(c) Wieb Dijksterhuis, 14 juni 2020